

Psalmum 50 (homilia 1) [Sp.]

ΟΜΙΛΙΑ Εἰς ἐπιγραφὴν τοῦ ν΄ ψαλμοῦ, καὶ περὶ μετανοίας Δαυΐδ, καὶ περὶ τῆς τοῦ Οὐρίου.

55.565

α΄. Οἱ ζωγράφοι μιμοῦνται τῇ τέχνῃ τὴν φύσιν, καὶ κεραννύντες τὰ χρώματα, γράφουσι τὰς εἰκόνας τῶν ὀρωμένων σωμάτων, καὶ ποιοῦσιν ἄνθρωπους, καὶ ἄλογα, καὶ δένδρα, καὶ πολέμους, καὶ μάχας, καὶ αἱμάτων χει μάρρους, καὶ δόρατα, καὶ θώρακας, καὶ ἀσπίδας, καὶ βασιλεῖς, καὶ ἰδιώτας, καὶ θρόνον βασιλικόν, καὶ βασιλέα καθήμενον, καὶ βάρβαρον ὑποκείμενον, καὶ αἰχμὴν ἠκονημένην, καὶ ποταμοὺς ῥέοντας, καὶ πεδία ποικίλα, καὶ ἀπλῶς ἅπαντα τὰ ὀρώμενα διὰ τῆς τέχνης μιμούμενοι, παρέχουσι θεωρίαν τοῖς βλέπουσιν. Οὕτω δὴ καὶ οἱ προφήται ζωγράφοι τινές εἰσιν ἀρετῆς καὶ κακίας. Γράφουσι γὰρ καὶ οὗτοι τῷ λόγῳ τὸν ἁμαρτωλὸν, τὸν δίκαιον, τὸν μετανοοῦντα, τὸν ἐστῶτα, τὸν πίπτοντα, τὸν ἐγειρόμενον, τὸν σαλευόμενον. Καὶ καθάπερ οἱ ζωγράφοι ποιοῦσι πολέμους καὶ σφαγὰς, οὕτω καὶ οὗτοι ποιοῦσιν ἁμαρτίαν ποτὲ μὲν ἐπιοῦσαν, ποτὲ δὲ καταβαλλομένην, καὶ δαίμονας πάλιν, νῦν μὲν πολεμοῦντας, νῦν δὲ πολεμουμένους, καὶ διάβολον ποτὲ μὲν ἐπιβουλεύοντα, ποτὲ δὲ καὶ νικώμενον.

Ἐπεὶ οὖν τοιαύτη αὐτῶν ἡ τέχνη, μετὰ ἀκριβείας αὐτὴν καταμάθωμεν. Τοὺς μὲν γὰρ τῶν ζωγράφων πίνακας ὀρώντες, οὐδὲν κερδαίνοντες ἄπερ χόμεθα. Τί γάρ μοι ὄφελος βασιλέως καὶ ὑπάτου εἰκόνα δεῖν; Βασιλεὺς γὰρ γενέσθαι οὔτε δύναμαι, οὔτε βούλομαι. Τί μοι οὖν ὄφελος τῆς θεωρίας, ἧς τὴν ἐπιθυμίαν οὐκ ἔχω, ἧς κἂν ἐπιθυμήσω, κολάζομαι; Τί μοι τὸ ὄφελος ἄνθρωπον ἰδεῖν πλουτοῦντα; Κἂν πένης ᾧ, φθονῶ· κἂν πλούσιος ᾧ, βασκαίνομαι. Πάλιν τὰ αὐτὰ πάσχων, καὶ ὀδύρομαι. Ἄφες ἐκεῖνας τὰς εἰκόνας, καὶ βλέπε ταύτην τὴν θεωρίαν. Ἐὰν ἴδω ὑπάτον, τί πρὸς ἐμέ; Ἐὰν ἴδω ἁμαρτωλὸν καταπεσόντα, καὶ πάλιν ἀναστάντα, ἡ θεωρία διδασκαλίας ὑπόθεσις μοι γίνεται. Ἐὰν ἴδω δίκαιον ἐστῶτα, ἡ θεωρία πρὸς φιλοσοφίαν χειραγωγεῖ με. Ἀπὸ τῆς θεωρίας μανθάνω τὴν μάχην, καὶ παιδεύομαι τὴν νίκην. Ἐὰν ἴδω δίκαιον ὑποσκελιζόμενον, πάλιν σοφώτερος ὑπὸ τῆς θεωρίας γίνομαι. Ταῦτα δέ μοι πάντα οὐχ ἀπλῶς οὐδὲ εἰκὴ εἴρηται, ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦ ψαλμοῦ τοῦ σήμερον ἀναγνωσθέντος ἡ εἰκὼν εἰς ταύτην ἡμᾶς ἄγει τῆς διδασκαλίας τὴν ὑπόθεσιν. Τί γὰρ φησιν ὁ προφήτης; Ἐλέησόν με, ὁ Θεὸς, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου· καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου. Αὕτη ἡ εἰκὼν. Τὸν γὰρ ψαλμὸν εἰκόνα καλῶ. Βλέπω γὰρ διάφορα πρόσωπα ἐν τῷ ψαλμῷ· ἁμαρτίαν ἐπιοῦσαν καὶ σφαττομένην, με τάνοιαν παρεστῶσαν καὶ συμμαχοῦσαν Θεῷ, φιλανθρωπίαν ἄνωθεν λάμπουσαν, φιλοσοφίαν παρέχουσαν, καὶ πολλὰς ἔχουσαν δακρύων πηγὰς ἐξ ὁμολογήσεως.

Ταῦτα τὰ πρόσωπα τῆς εἰκόνας. Ἀλλὰ πρὶν τοῦ ψαλμοῦ ἄρξωμαι, ἀναγκαῖον αὐτοῦ τὴν ἐπιγραφὴν ἀκριβέστερον ὑμῖν διηγήσασθαι. Ὡσπερ γὰρ αἱ εἰκόνες ἐπιγραφὰς ἔχουσιν, 55.566 οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ψαλμῶν. Καὶ γὰρ αἱ εἰκόνες ἄνω ἐστῶσαι, κάτω ἔχουσι φοινικίδας σανίδας, τίς ὁ βασιλεὺς, καὶ τίνοσ, καὶ ποῖον πόλεμον κατώρθωσεν· ἐπὶ δὲ τοῦ ψαλμοῦ ἄνωθεν ἡ ἐπιγραφὴ ἔγκειται, τίς ἡ ὑπόθεσις, καὶ τίς ἡ διδασκαλία, καὶ τίς ἡ ρίζα, καὶ τίνοσ ἔνεκεν ὁ ψαλμὸς εἴρηται. Παρέχετε μοι μετὰ ἀκριβείας τὴν ἀκοὴν τῷ λόγῳ. Οὐ γὰρ περὶ τῶν τυχόντων ἡμῖν ἐστὶν ἡ διήγησις. Ψαλμὸς τῷ Δαυΐδ, ἐν τῷ εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὸν Νάθαν τὸν προφήτην, ὅτε εἰσήλθε πρὸς Βηρσαβεὲ τὴν γυναῖκα τοῦ Οὐρίου. Αὕτη ἡ ἐπιγραφὴ. Μάθωμεν τοίνυν τίς ἐστὶν ὁ Νάθαν, καὶ τίς ἡ Βηρσαβεε. Τίς ἄρα ἐστὶν ἡ γυνὴ τοῦ Οὐρίου; καὶ πότε

εἰσηλθε πρὸς αὐτὴν ὁ προφήτης; καὶ τίνος ἔνεκεν τὸν ψαλμὸν τοῦτον ἔγραψεν; Οὐ γὰρ ἅπαντες οἱ ψαλμοὶ εἰς τὸν Δαυὶδ εἰρημένοι εἰσίν. Ἄπαντες μὲν γὰρ παρ' αὐτοῦ, οὐ πάντες δὲ εἰς αὐτὸν εἴρηται. Οὐ γὰρ τὰ οἰκεῖα πάθη διηγήσατο μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀλλοτρίας συμφορὰς ἐτραγώδησεν. Οἷον, Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος, ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν· εὐδὴλον ὅτι οὐ περὶ αὐτοῦ ὁ ψαλμὸς εἴρηται· οὔτε γὰρ εἰς Βαβυλῶνα ἀπῆλθεν, οὔτε εἶδε γῆν βαρβάρων, οὔτε ἐκάθισεν εἰς ἀλλοτρίαν γῆν καὶ ἐκλαυσεν· ἀλλὰ τὰ πάθη τῶν Ἰουδαίων διηγεῖται. Πάλιν ὅταν λέγη· Ὁρυξαν χεῖράς μου καὶ πόδας μου, ἐξηρίθμησαν πάντα τὰ ὀστέα μου· οὐ τὸ ἑαυτοῦ πάθος ἐξηγεῖται, ἀλλὰ τὸν σταυρὸν, τὴν θυσίαν τῆς οἰκουμένης ἐκήρυττε, τὴν ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ γένους τοῦ ἡμετέρου. Εἰκὼν γὰρ ἐστὶ ποι κίλην ἔχουσα διδασκαλίαν. Ποτὲ μὲν οὖν τὰ ἑαυτοῦ, ποτὲ δὲ τὰ ἀλλότρια διηγεῖται. Ἐπεὶ οὖν ὁ ψαλμὸς οὗτος καὶ τὰ ἀλλότρια διηγεῖται, διὰ τοῦτο, Ὅτε εἰσηλθε πρὸς αὐτὸν Νάθαν ὁ προφήτης, ἐπιγέγραπται. Ὡστε ἡ ἐπιγραφή οὐ συγχωρεῖ ἡμῖν ληθαργεῖν, οὐδὲ ἀλλαχοῦ περιφέρειν τὴν διάνοιαν· ἀλλ' ἔστηκε τὰ τοιαῦτα προστάτων καὶ διδασκων, διδάσκει δὲ καὶ ἕτερα νοήματα, ἅπερ ἡμῖν ἡ ἐπιγραφή λέγει.

β'. Ἀλλὰ προσέχετε μετὰ ἀκριβείας, οἱ τε δίκαιοι, οἱ τε ἁμαρτωλοὶ. Ἐκατέρω γὰρ τῷ μέρει χρήσιμος ὁ ψαλμὸς· τῷ μὲν δικαίῳ, ἵνα μὴ ᾗ ῥάθυμος· τῷ δὲ ἁμαρτωλῷ, ἵνα μὴ ἀπογινώσκη τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας. Ἀμφότερα γὰρ δυσεπίληπτα. Ὁ τε γὰρ δίκαιος ῥαθυμίας καταβάλλεται, ὁ τε ἁμαρτωλὸς ἀπογνοῦς οὐκ ἀνίσταται. Ἴνα οὖν μήτε οὗτος ἐν πτώματι μείνη, μήτε ἐκεῖνος εἰς πτώμα καταπέση, ἕκατέρω τῷ μέρει σωτηριώδης αὕτη δίδεται τοῦ μελωδοῦ τούτου ἢ ψαλμωδία. Μέλλω γοῦν λέγειν ἀμάρτημα τοῦ προφήτου μέγα καὶ χαλεπὸν. Ἀλλὰ μηδεὶς ἡμῶν καταγινωσκέτω. Ἡ γὰρ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπία τοῦ κοινῶν γένους τῶν ἀνθρώπων πρόνοιαν ποιοῦ μένη, τὰ τε κατορθώματα τῶν ἁγίων, καὶ τὰ ἁμαρτήματα 55.567 εἰς φάρμακα μετέβαλλεν, ἵνα τὰ τῶν ἄλλων τραύματα ἑτέροις φάρμακα γένηται, καὶ τὸ τοῦ δικαίου ναυάγιον τῷ ἁμαρτωλῷ λιμὴν καταστή. Ὅταν γὰρ ὁ δίκαιος ἀμάρτη, οὐκέτι ἀπογινώσκω τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας· ὅταν ἴδω, ὅτι ἀπὸ τῶν οὐρανῶν κατηνέχθη, τὸ ἐκείνου πτώμα ἐμοὶ ὑπόθεσις ἀναστάσεως γίνεται.

Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἡ τοῦ Πνεύματος χάρις οὐ μόνον τῶν κατορθωμάτων τῶν δικαίων ἐμνημόνευσεν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀμαρτημάτων. Οὐ γὰρ ἐκείνων προεμνημόνευσε μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν μετὰ ταῦτα γινομένων. Θέλω τοίνυν δεῖξαι τοῦτον τὸν γενναῖον ἄνδρα τρωθέντα, πεσόντα, ἀναστάντα, παλαίσαντα, ἠττηθέντα, νικήσαντα, στεφανωθέντα. Οὐ γὰρ δείκνυμι αὐτὸν κείμενον ἐν τῷ πτώματι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐγερθέντα, ἵνα ἕκατέρωθεν σὺ κερδάνῃς, ἵνα, ὅταν ἀμάρτης, μὴ ἀπογνῶς, ἀλλὰ παρατὰ ἐπὶ τὴν ἀνάστασιν δράμῃς· μηδὲ εἴπῃς· Οἴμοι ἀπώλομαι, ἐμοίχευσα, ἐπόρνευσα, ἐφόνευσα. Ἐχεις γὰρ σωτηρίας λιμένα διακρουόμενον τὴν ἁμαρτίαν. Ὅταν γὰρ ἴδῃς τὸν τοιοῦτον δεξάμενον τραύματα καὶ διασπαρττόμενον, εὐθέως ἐπὶ τὴν μετάνοιαν τρέχε, καὶ παρρησιάζου δακρῶν πηγὰς ἐκχέων, ἵνα διὰ τῆς ἐκείνου μετάνοιᾶς ἀκριβέστερον τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν μάθῃς. Οἷόν τι λέγω· Πολλοὶ πολλάκις περιέπεσον, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, χαλεπῶ νοσήματι καὶ ἀνιάτω. Δάκρυα ἐξεχύθη, φάρμακα ἐδαπανήθη, ἰατρικὴ ἠπόρησε τέχνη, κάλλος ἀνηλώθη, τὸ σῶμα ἀπηγόρευται· Περιέρχεται λοιπὸν ἡ γυνή· Ποῦ ἀπέλθω; τί ποιήσω; Χρήματα ἀνήλωσα, ἰατροὺς ἐκάλεσα, φάρμακα ἀνηλώθη· μένει τὸ νόσημα, οὐκ ἴαθη τὸ ἔλκος.

Πολλάκις συνέβη τινὰ τῶν ἐπισκεπτομένων εἰπεῖν· Κἀγὼ τοιοῦτω πάθει περιέπεσον, καὶ ὁ δεῖνα, ἢ ἡ δεῖνα περιέθηκάν μοι φάρμακον, καὶ ἀπήλλαξάν με τῆς ὀδύνης. Εἶτα παρακαλεῖ· Δεῖξόν μοι τὴν γυναῖκα. Ἀπελθε ἐπὶ τὸν στενωπὸν. Οὕτω δὴ καὶ νῦν, ἐπειδὴ ἐμοίχευσε, καὶ φόνον ἐποίησε, τὸ δὲ ἔλκος χαλεπὸν, δείκνυμί σοι

πῶς ἔθεραπεύθη, καὶ ποῖον φάρμακον ἐπέθηκεν. Καὶ οὐ λέγω· Ἐπελθε ἐπὶ τὸν στενωπὸν, ἐρώτησον τόνδε, ἢ τήνδε. Οὐ χρεῖα καμάτου, οὐ χρεῖα πόνου, οὔτε ὑπερβῆναί σε προθύρων ἀναγ καῖον, ἀλλ' ἐνταῦθα ἐστῶτα δέξασθαί σε τὸ φάρμακον. Μόνον πρόσεχε τοῖς λεγομένοις. Ἀνάγκη γὰρ τὸν λόγον εἰσαγαγεῖν, καὶ τὸν χρόνον εἰπεῖν, καθ' ὃν ἤμαρτε, καὶ τὸν τόπον, καὶ τὸ πρόσωπον, καὶ τὴν μετάνοιαν, καὶ τὴν διόρθωσιν, καὶ τὸ φάρμακον, ἵνα πάντα μαθόντες μετὰ ἀκριβείας, οὕτως ἀπέλθῃτε. Οὗτος τοίνυν ὁ Δαυΐδ, νέος ὢν καὶ μεράκιον κομιδῆ, καὶ πατὴρ ἀσήμε, καὶ τῆ γῆ προσέχων καὶ τοῖς ποι μνίοις, πόλεις μὲν ἔφυγε καὶ χώρας καὶ θορύβους, ἐν δὲ τῇ ἐρημίᾳ τὴν φιλοσοφίαν ἐπεδείκνυτο, οὐδὲν κοινὸν ἔχων μετὰ τῶν βιωτικῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἐκ πρώτης ἡλικίας τῇ συντροφῇ τῆς ἀρετῆς ἡσυχία συζῶν, καὶ καθάπερ ἐν λιμένι ἐν τῇ ἐρήμῳ καθημένος, τῇ τῶν προβάτων ἐπιστάσια τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἐμελέτησεν. Οὗτος τοίνυν νέος ἦν, κομιδῆ μεράκιον, νέος μὲν τῇ ἡλικίᾳ, πεπολιωμένος δὲ τῇ διανοίᾳ· καὶ τὸ ἀτελὲς τῆς ἡλικίας οὐδὲν ἐνεπόδιζε τῇ τοσαύτῃ ἀρετῇ· ἀλλὰ νέος ὢν σφόδρα ἐνίκᾳ οὐ δυνάμει σώματος, ἀλλὰ δυνάμει πίστεως. Ἀλλὰ πρόσεχε μετὰ ἀκριβείας τῷ λόγῳ· Ἐδέξασθε ποτε γενέσθαι βασιλέα τοῖς Ἰουδαίοις, ἐπειδὴ ὁ πρῶτος γενόμενος ἀνάξιος ἦν. Πέμπει ὁ Θεὸς τὸν Σαμουὴλ εὐθέως πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ.

Ἐλθόντος τοίνυν τοῦ Σαμουὴλ πρὸς τὸν Ἰεσσαὶ τὸν πατέρα Δαυΐδ, τὸ παιδίον ἦν ἐν τοῖς ποιμνίοις, μικρὸν πάνυ. Οὐ πάρομαι συνεχῶς τὴν νεότητά λέγων, ἵνα μηδεὶς μήτε νέον διαβάλλῃ, μήτε γέροντα ἐγκωμιάζῃ. Οὔτε γὰρ ἡ πολιὰ ἀρετῆ, οὔτε ἡ νεότης κακία. Πολλοὶ καὶ ἐν νεότητι φιλοσοφίαν ἐπεδείξαντο, καὶ πολλοὶ καὶ ἐν γῆρει ὑπεσκελίσθησαν. Καὶ γὰρ οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῷ πυρὶ ἦσαν, καὶ τὴν φλόγα ἔσβησαν. Καὶ ὁ Δανιὴλ δωδεκαετῆς ὢν, τοὺς λέοντας πρόβατα ἐποίησεν, οὐ τὴν φύσιν αὐτῶν μεταβαλὼν, ἀλλὰ τὴν θηριωδίαν αὐτῶν τῇ πίστει χαλινώσας· καὶ τοὺς 55.568 ἀσυνέτους πρεσβυτέρους διελέγξας, κριτῆς τοῦ Ἰσραὴλ ἀναδείκνυται. Καὶ Στέφανος ὁ τῶν διακόνων πρόκριτος, πλήρης χάριτος, καὶ δυνάμεως ἐκ νεότητος πλησθεὶς, τῷ δήμῳ τῷ Ἑβραϊκῷ διελέγετο· Παῦλος δὲ γεγηρακῶς ἦν καὶ πεπολιωμένος, καὶ τὸ μὲν πρότερον σκυλευτῆς τῶν Ἐκκλησιῶν γέγονε, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα τὸ βραβεῖον τῆς πίστεως ἤρπασε, καὶ πρόβατον γέγονεν ἀγαθότητος.

γ'. Μὴ οὖν τὸν νέον διάβαλλε, μηδὲ τὸν γεγηρακῶτα ἐπαίνει. Οὔτε γὰρ ἐν τῇ διαφορᾷ τῆς ἡλικίας ἡ ἀρετῆ καὶ ἡ κακία, ἀλλ' ἐν τῇ διαφορᾷ τῆς γνώμης· κἂν ἦς νηφάλιος, οὐδὲν σε καταβλάπτει τὸ ἄωρον τῆς ἡλικίας· κἂν ἦς ῥάθυμος, οὐδέ[ν] σε ὠφελήσει τὸ γῆρας. Πολιὰ γὰρ οὐ τρίχες λευκαὶ, ἀλλὰ ψυχῆς ἀρετῆ. Οὗτος τοίνυν νέος ὢν ὠριμον τὸν καρπὸν τῆς ἀρετῆς ἐκέκτητο. Ἦλθεν ὁ Σαμουὴλ πρὸς τὸν Ἰεσσαὶ, οὐ πλημύραν σωμάτων περιβεβλημένος, ἀλλὰ τὸ κέρας, ἔνθα ἦν τὸ ἔλαιον τὸ ἅγιον, ἔχων. Καὶ τί φησιν; Ἐπεμψέ με ὁ Θεὸς ποιῆσαι βασιλέα ἐκ τῶν υἱῶν σου. Ὁ Ἰεσσαὶ ἀκούσας βασιλέα, νομίσας ἐκείνῳ ἐπιτήδειον εἶναι τὸ ἀξίωμα, ἄγει τὸν πρῶτον υἱόν. Πάραγε αὐτὸν, φησὶν· οὐκ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ. Τὸν δεῦτερον· οὐδὲ οὗτος. Τὸν τρίτον, τὸν τέταρτον, τὸν πέμπτον. Ἀνηλώθη ὁ χορὸς τῶν παίδων, καὶ ὁ ζητούμενος οὐχ εὐρίσκειτο.

Λέγει αὐτῷ· Ἐχεις ἄλλον; Ἠσχύνθη ὁ πατήρ. Ἐχὼ ἕνα, φησὶ, μικρότερον καὶ εὐτελεῖ, ποιμένα. Βασιλέα ζητεῖς μικρὸν καὶ εὐτελεῖ ποιῆσαι; Ἄνθρωπος ἐξουθενεῖ, ἀλλ' ὁ Θεὸς στεφανοῖ. Οὐ γὰρ ὡς ὄψεται ἄνθρωπος, ὄψεται Θεός· ἄνθρωπος εἰς πρόσωπον, ὁ δὲ Θεὸς εἰς καρδίαν. Μὴ γὰρ πολυσαρκίαν ζητοῦμεν; Ψυχῆς εὐγένειαν ἐπιποθοῦμεν. Πρόσεχε μετὰ ἀκριβείας τῷ λόγῳ. Οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός, Ἐπελθε, χριστὸν μοι τὸν Δαυΐδ· ἀλλ', Ἐπελθε, χριστὸν μοι ἕνα τῶν υἱῶν Ἰεσσαί. Καὶ διὰ τί ἀπορεῖ; καὶ διὰ τί οὐ λέγει τὸ ὄνομα; Ἴνα μὴ πάθῃ Δαυΐδ, ὅπερ ἔπαθεν Ἰωσήφ. Ὡσπερ γὰρ μαθόντες ἐκεῖνοι τὸν ζητούμενον αὐτῶν βασιλέα, ἐπεβούλευσαν,

ἐπολέμησαν, ἐπώλησαν· οὕτω δέος ἦν, μὴ καὶ οὗτοι τοῦτο ἐργάσωνται. Ὡστε ἡ ἄγνοια ἀσφαλείας μήτηρ ἐγένετο. Εἰσθήκει ὁ προφήτης ἀπο ρῶν· Δός μοι ἓνα τῶν υἱῶν σου. Οὐκ ἔχω, φησὶν, ἀλλὰ παιδίον μικρὸν ποιμαῖνον τὰ πρόβατα. Οὐχ οὕτως ὄψε ται ἄνθρωπος, ὡς ὄψεται Θεός. Ποῦ εἰσιν οἱ καλλωπιζόμενοι ἐπ' εὐμορφία ὄψεως; Μὴ μοι λέγε εὐμορφίαν σώματος, ἀλλὰ βλέπε τὸ κάλλος τῆς διανοίας. Τί γάρ ἐστιν εὐμορφος γυνή; Τάφος κεκονια μένος, ἐὰν μὴ σωφρονῆ. Κάλλος δέ ἐστι βάραθρον ὀρω ρυγμένον, ἐτέροις δὲ δηλητήριον κατεσκευασμένον, ἐὰν μὴ σωφρονῆ· ἢ νόσω μαραίνεται καὶ θανάτῳ διακόπτε ται· τὸ δὲ κάλλος τῆς ψυχῆς ἀθάνατον μένει καὶ ἀκηλί δωτον, ἀλλὰ τότε μᾶλλον τὴν οἰκείαν ὠραιότητα ἐπιδείκνυται, ὅταν παύσῃ τὰ πάθη, καὶ ἐν γαλήνῃ γένηται ὁ νοῦς. Ἐὰν οὖν ἴδῃς ἄνδρα, ἢ γυναῖκα καλὴν, μὴ θαυμάσῃς.

Ἐπεὶ καὶ αἱ δρύες εἰς ὕψος ἀνατεταμέναι καρπὸν οὐκ ἔχουσιν ἀνθρώποις χρήσιμον, ἀλόγοις δὲ μόνον· ἢ δὲ ἄμπελος χαμαὶ κειμένη ὠριμον ἔχει καρπὸν βοτρυῶν. Τί οὖν βούλει, ἄμπελον ἔχειν, ἢ δρῦν; Δῆλον ὅτι ἄμπελον· ἢ γὰρ δρῦς ἐν ὕψει ἐστῶσα θηρίων ἀλόγων ἔχει τροφήν τὸν καρπὸν. Τί μελίττης εὐτελέστερον; τί δὲ ταῶνος ὠραιότερον; Ἀλλὰ τί βέλτιον, μέλιττα, ἢ ταῶν; Δῆλον ὅτι μέλιττα. Ἄνελε ταῶνα, καὶ οὐδὲν ἔβλαψας· ἄνελε μέλιτταν, καὶ χωλεύει πολλά. Ἦλθε τοίνυν ὁ Δαυΐδ, ἐκχεῖται τὸ ἔλαιον, καὶ χρίεται ψῆφῳ Θεοῦ, διακονία δὲ ἀνθρώπου. Ἐπέθηκεν αὐτῷ τὸ κέρας, καὶ ἀντὶ πορφυρίδος καὶ διαδήματος ἐγένετο αὐτῷ. Καὶ ἀπῆλθεν ἔχων τὴν βασιλείαν, οὐ θώρακα, οὐκ ἀσπίδα περιβεβλημένος, οὐδὲ δόρατα, ἀλλ' ἔχων αὐτὴν τὴν τοῦ Θεοῦ ψῆφον, τὴν πάντων δυνατωτέραν. Οὗτος δὲ καὶ πολέμου καλοῦντος, καὶ τῶν πραγμάτων τεταραγμένων, καὶ τῶν βαρβάρων ἐπικειμένων τοῖς Ἰουδαίοις, ἀπῆλθεν ἰδεῖν τὴν παράταξιν καὶ τὸν βάρβαρον προσκαλούμενον εἰς μονομαχίαν. Καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα προπηδήσαι καὶ ἐξελθεῖν. Ἦλθεν ὁ Δαυΐδ, εἶδεν ἀστράπτοντα, καὶ ἀφ' ῥητον ὄντα τὸν πολέμιον, καὶ πάντας κατεπτηχότας. Ὁ ποιμὴν ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ οἱ ἐν πολέμῳ μεμελετηκότες οὐδὲ τὴν φωνὴν ἔφερον τοῦ πολεμίου· ὁ δὲ δένδρεσι καὶ 55.569 σκιαῖς καὶ πηγαῖς προσομιλῶν, ἐπὶ ταῖς ὄψεσιν αὐτοῦ εἰσθήκει, καὶ λέγει· Τίς ὁ ἀπερίτμητος οὗτος, ὃς ὠνείδισε παράταξιν Θεοῦ ζῶντος; Καὶ λέγουσι πρὸς αὐτόν· Πόθεν σοι ἡ ἀπόνοια αὕτη; Ὁ δὲ· Οὐκ ἀπόνοια, ἀλλὰ πίστις· οὐχ ὑπερηφανίαν, ἀλλ' εὐσέβειαν κέκτημαι· θώρακα οὐκ ὀπλίζομαι, ἀλλὰ πίστιν ἐνδέδουμαι· οὐ σκοπῶ ἐκείνου τὸ μέγεθος, ἀλλὰ τὴν ἐρημίαν τῆς διανοίας· οὐ βλέπω ὅτι μέγα τὸ πλοῖον, ἀλλ' ὅτι κυβερνήτην οὐκ ἔχει. Οὐ δέδοικα αὐτόν (ἐχθρὸς γάρ ἐστι τοῦ Θεοῦ), κἂν μυριάκις δυνατὸς ἦ. Διὰ γὰρ τὴν ἄνωθεν ῥοπήν πάντων ἀσθενέστερός ἐστιν ὁ ἀπερίτμητος οὗτος. Ποίοις ὄπλοις θαρρεῖς, ὦ Δαυΐδ; Οὐ σαρκικοῖς, ἀλλὰ πνευματικοῖς.

Τὰ γὰρ ὄπλα ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ πνευματικά. Καὶ πῶς, ὅτι σὺ μικρὸς καὶ ἀσθενὴς εἶ; Ἀλλὰ μέγας ὁ Δεσπότης. Εὐτελὲς τὸ ὄπλον· ἀλλ' ὁ πέμψας ἰσχυρός. Θάλασσαν ἐποίησε ξηρὰν, πέτραν διέρρηξε, τὰ στοιχεῖα μετέβαλε· πολλῶ μᾶλλον ἐνὸς ἀνδρὸς περιγίνε ται.

δ'. Ἦλθε τοίνυν πρὸς τοὺς ἄνδρας, καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί δοθήσεται τῷ ἀνδρὶ τῷ αἶροντι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ; Περὶ μισθῶν διαλέγεται, οὐχ ἵνα λάβῃ μισθόν, ἀλλ' ἵνα τούτους εἰς πίστιν ἀγάγῃ. Τί οὖν οἱ ἀδελφοί; Πάλιν φθόνος. Πάλιν βασκανία. Ἐπὶ τί ἀφήκας τὰ μικρὰ πρόβατα ἐκεῖνα; Ἡμεῖς οἶδαμεν τὴν ὑπερηφανίαν καὶ τὴν κακίαν τῆς καρδίας σου. Ὡ φθόνος παθῶν πεπληρωμένος, πῦρ μὴ σβεννύμενον! Καὶ γὰρ καθάπερ σκώληξ τὸ ἔριον διεσθίει, οὕτω καὶ ὁ φθόνος τὸν μὲν φθονοῦντα διατῆκει, τὸν δὲ φθονούμενον λαμπρότερον κατασκευάζει. Οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἐγένετο. Οἱ μὲν γὰρ φθονήσαντες ἀπὸ ἐλευθερίας εἰς δουλείαν καθίσταντο· ὁ δὲ φθονηθεὶς βασιλεὺς ἐγένετο. Πάλιν οὖν οἱ ἀδελφοί·

Ἡμεῖς οἶδαμεν τὴν ὑπερηφανίαν καὶ τὴν κακίαν τῆς καρδίας σου, ὅτι ἔνεκα τοῦ ἰδεῖν σε τὸν πόλεμον κατέβη. Τί ἐφθόνησαν; τί ἐβάσκησαν; Λόγον ἤκουσαν, ῥημάτων εὐημερίαν οὐκ ἤνεγκαν. Ἀλλὰ τί οὗτος ὁ σοφὸς ἀνὴρ; Ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν ὑποτεμνόμενος τὸ ἔλκος, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἕτερον μέρος τοῦ πολέμου, καὶ λέγει· Τί ἔσται τῷ ἀνθρώπῳ τῷ αἴροντι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ; καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα. Εἶδε τοίνυν τὸν βασιλέα καθήμενον, κατεπτηχότα, δεδοικότα, τρέμοντα, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· Ἴνα τί συνέπεσε τὸ πρόσωπον τοῦ κυρίου μου, καὶ ἐν τῇ εὐημερίᾳ τὴν δουλείαν ὁμολογεῖ; Τίς ἐστὶν οὗτος; οὐχὶ πορεύσομαι, καὶ ἀφελῶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ; Τί οὖν ὁ βασιλεὺς; Καὶ πῶς δύνασαι, ὅτι παιδάριον εἶ μικρὸν, οὗτος δὲ ἀνὴρ πολεμιστὴς ἐκ νεότητος αὐτοῦ; Μὴ βλέπε τὰ ὀρώμενα, ἀλλὰ τὰ νοούμενα· μὴ ἴδης, ὅτι μικρὸς τῷ εἶδει, ἀλλ' ὅτι μέγας τῷ φρονήματι. Τί οὖν ἵνα γίνηται; Ἀπιστεῖ ὁ βασιλεὺς· ἀναγκάζεται ὁ Δαυὶδ λοιπὸν αὐτῷ τὰ κατορθώματα αὐτοῦ λέγειν. Ἐγὼ, φησὶ, παιδίον ἤμην μικρὸν παρὰ τὴν ποίμνην τοῦ πατρός μου· καὶ ὅτε ἦλθε λέων, ἢ ἄρκτος, καὶ ἐλάμβανον πρόβατα ἐκ τῆς ποίμνης, ἐξεπορευόμην ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἐξέσπασα ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ ἀνείλον τὸν λέοντα καὶ τὴν ἄρκτον· καὶ ἔσται οὗτος ὡς ἐν τούτων τῶν θηρίων, ὅτι ὠνείδισε παράταξιν Θεοῦ ζῶντος. Καὶ εἶπεν ὁ Σαοὺλ πρὸς τὸν Δαυὶδ· Πορεύου, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὄπλα, καὶ οὐκ ἐδύνατο αὐτὰ ὁ Δαυὶδ βαστάσαι. Διὰ τί; Οὐ συγχωρεῖ τοῦτο ὁ Θεὸς, ἵνα γυμνὸς νικήσῃ, ἵνα μὴ τὰ ὄπλα μερίσθῃ τὴν νίκην τῶν κατορθωμάτων, ἵνα μὴ λέγῃ ὁ βασιλεὺς, ὅτι τὰ ὄπλα μου ἐνίκησαν. Ῥίπτει τὰ ὄπλα, καὶ ἐνδύεται τὴν πίστιν· ἐξέρχεται γυμνός, καὶ τεθωρακισμένος τὴν εὐλάβειαν· ἐξέρχεται ποιμὴν, καὶ οὐ στρατιώτης· ἀφήσῃ βόλον, οὐ τῇ φύσει τοῦ σώματος θαρρῶν, ἀλλὰ τῇ δυνάμει τῆς πίστεως τὴν νίκην ἀπηνέγκατο· ἔδραμεν, ἔλαβεν αὐτοῦ τὸ 55.570 ξίφος, ἀπέτεμεν αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν.

Καὶ ἐπληρώθη τὸ γεγραμμένον· Ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ συνελήφθη ὁ ἁμαρτωλός. Πάλιν φθόνος, πάλιν βασκα νία. Συνεχῶς ἀνορύττω τὴν πηγὴν, ὥστε αὐτὸν εὐρεῖν τὸν ὀφθαλμόν. Οὗτος τοίνυν ὁ τοιοῦτος καὶ τηλικούτος ἀνὴρ, περὶ οὗ φησὶν ὁ Θεός· Εὗρον Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαὶ, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου. Ὡ ἐγκώμιον ὑψηλόν! ὦ ἀπόδειξις ἀρετῆς! Ὁ Δεσπότης αὐτοῦ λέγει· Εὗρον Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαὶ, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου. Οὗτος τοίνυν ὁ τῶν θηρίων περιγεγνημένος, ὁ τὸν Γολιάθ ἀποκτείνας, ὁ τὸν λέοντα πνίξας, ὁ τὴν ἄρκτον κρατήσας, ὁ ἐν νεότητι πεπολιωμένος, ὁ μικρὸς τῷ σώματι καὶ ὑψηλὸς τῷ πνεύματι, ὁ ἐν τῇ βασιλικῇ στολῇ ἀκρίβειαν μοναζόντων ἐπιδειξάμενος· ἔλουε γὰρ, οὐκ ἀπὸ μαργαριτῶν, ἀλλ' ἀπὸ δακρῶν καθ' ἑκάστην νύκτα βρέχων τὴν στρωμνὴν αὐτοῦ. Οἱ μὲν γὰρ νῦν ἀνθρώποι καὶ ἐν ἡμέρᾳ καθεύδουσιν, ἐκεῖνος δὲ καὶ ἐν νυκτὶ ἐμμέριμος ἦν. Διὰ τί ἐν νυκτὶ; Ἐπειδὴ ἐν ἡμέρᾳ βασιλεὺς ὢν ὑπὸ μυρίων περιητλεῖτο πραγματῶν· ἐν δὲ νυκτὶ καθάπερ ἐν λιμένι διάγων, τότε μόνος μόνῳ τῷ Θεῷ διελέγετο, καὶ πηγὰς δακρῶν ἐξέχεε, καὶ ἔλουε τὴν στρωμνὴν ἑαυτοῦ. Οὗτος τοίνυν ὁ τοσοῦτος καὶ τηλικούτος ἀνὴρ, ὁ Πνεύματος χάριν ἐπισπασάμενος, ὁ ἐν ἡλικίᾳ νεότητος πεπολιωμένος, ὁ τῆς ἀψίδος τῶν οὐρανῶν ἀψάμενος, ὁ τῆς ἄνωθεν ἀπολαύσας δωρεᾶς καὶ χάριτος, ὁ πολέμους καταλύσας, ὁ μυρία κατορθώματα κατὰ τοῦ διαβόλου ἐπιδειξάμενος, μετὰ σωφροσύνην, μετὰ ἐπιείκειαν, μετὰ σεμνότητα, ὅτε κατέσχε τὴν βασιλείαν, ὅτε μυρίους ἐνίκησε πολεμίους, ὅτε ἔθνη ὑπέταξεν, ὅτε εἰρήνην πανταχόθεν, ῥαθυμότερος ἐγένετο, ἵνα μὰ θεοῦ πόσων ἀγαθῶν πρόξενος ἢ θλίψις, καὶ πόσων κακῶν ἢ ἄνεσις. Καὶ πότε; Ἐν μεσημβρίᾳ μέσῃ. Μετὰ ἄριστον ἀναστὰς ἀπὸ τῆς στιβάδος περιεπάτει, καὶ εἶδε γυναῖκα γυμνὴν, λουομένην, καλὴν καὶ εὐμορφον σφόδρα. Ἀλλὰ οὐκ ἐγκλημα τὸ κάλλος· τὸ γὰρ κάλλος Θεοῦ δῶρον. Εἶδε γυναῖκα λουομένην ἐν ὑπερώῳ, γυναῖκα στρατιώτου, καλὴν, ὡραίαν. Εἶδεν, ἐπετρώθη τῷ ὄμματι, ἐδέξατο τὸ βέλος.

ε'. Ἀκουέτωσαν οἱ περίεργοι, οἱ τὰ ἀλλότρια περιερ γαζόμενοι καὶ καταμανθάνοντες κάλλη. Ἀκουέτωσαν οἱ περὶ τὰ θέατρα μεμνηότες, οἱ λέγοντες· Θεωροῦμεν μὲν, οὐδὲν δὲ βλαπτόμεθα. Ὁ Δαυὶδ ἐβλάβη, καὶ σὺ οὐ βλάπτῃ; Ἐκεῖνος ἐνικήθη, καὶ σοὶ ἔχω θαρρῆσαι; Ὁ τοσαύτην ἔχων Πνεύματος χάριν, βέλος ἐδέξατο· καὶ σὺ ἄτρωτος διαμένεις ἐν τῇ τῶν ἀτόπων θεωρίᾳ; Καίτοι ἐκεῖνος οὐκ εἶδε πόρνην, ἀλλὰ σώφρονα γυναῖκα καὶ σεμνήν· καὶ οὐκ ἐν θεάτρῳ, ἀλλ' ἐν οἰκίᾳ· σὺ δὲ ἐν θεάτρῳ, ὅπου καὶ ὁ τόπος κολάζει ψυχὴν· ὅπου οὐ βλέπεις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀκούεις ῥημάτων αἰσχυρῶν, καὶ βλέπεις στολὴν πορνικὴν καὶ ἄσματα διαβολικά· καὶ πανταχόθεν πλήττεται σου ἡ διάνοια· τῇ ὄψει ἀφ' ὧν εἶδες· τῇ ἀκοῇ, ἀφ' ὧν ἀκούεις· τῇ ῥίνι, ἀφ' ὧν ὄσφραϊ νῆ. Τοσαῦται φθοραὶ, τοσαῦτα βάραθρα, καὶ ἔχω σοὶ θαρρῆσαι, ὅτι οὐ γίνῃ θηριάλωτος; Μὴ γὰρ λίθος εἶ; μὴ γὰρ σίδηρος εἶ; Ἄνθρωπος εἶ, τῇ κοινῇ τῆς φύσεως ἀσθενεῖα ὑποκείμενος. Πῦρ κρατεῖς, καὶ οὐ καίῃ; καὶ πῶς ἔχει λόγον; Θεὸς λύχνον εἰς χόρτον, καὶ δύνασαι μοι εἰπεῖν, ὅτι οὐ καίεται ὁ χόρτος; Ὅπερ ἐστὶν ὁ χόρτος, τοῦτο καὶ ἡ ἡμετέρα φύσις. Εἶδεν αὐτὴν λουομένην γυμνήν, ἐάλω τῷ κάλλει, ἐδέξατο τὸ βέλος, ἔλαβε τὸ τραῦμα, ἔπεμψεν ἐπ' αὐτήν· καὶ ὡς μόνον ἦλθε πρὸς αὐτὸν, εἰργάσατο τὴν παρανομίαν, ἐπλήρωσε τὴν ἐπιθυμίαν. Κελεύει αὐτὴν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν. Ταῦτα δὲ λέγων καὶ εἰς μέσον φέρω τὸν τετραυματισμένον, ἵνα οἱ περιστῶτες ἴδητε πάντες, πῶς θεραπεύεται. Καὶ γὰρ ἰατρὸς χειρουργῶν ἔχει τοὺς περιστῶτας πάντας, ἵνα βλέπωσι πῶς τῇ τέχνῃ νικᾷ τὴν νόσον· πολλῶ μᾶλλον προφήτου χειρουργουμένου πάντας χρὴ συνδραμεῖν, ἵνα 55.571 ἴδωμεν πῶς ὀφείλομεν ἀπαλλαγῆναι τῆς σηπεδόνας καὶ τῶν σκωλήκων. Χαλεπὸν τὸ ἀμάρτημα· ἐπιθυμία ἐπληρώθη, ἡ ἀμαρτία ἀπηρτίσθη, ὁ θεραπεύων οὐκ ἦν. Συνέλαβεν ἡ γυνὴ. Τέως ἐνόμιζε λανθάνειν τὸν ἄνδρα αὐτῆς ὁ βασιλεὺς. Εἰ γὰρ καὶ προφήτης ἦν, ἀλλ' ὅπως ἡ ἐπιθυμία αὐτὸν ἐσκότισε. Συνέλαβεν ἡ γυνὴ, ἔγκυος ἐγένετο· δρομαία ἐπὶ τὸν βασιλέα ἔρχεται. Βασιλεῦ, ἀπωλόμην. Τί ἔχεις; Ἐγκυὸς εἰμι. Ὁ καρπὸς τῆς ἀμαρτίας ἐβλάστησε· τὴν κατηγορίαν ἐν τῇ μήτρᾳ βαστάζω· ὁ ἔλεγχος ἠϋξήθη τοῦ ἀμαρτήματος· οἴκοθεν ἔχω τὴν ἀπόδειξιν. Ἐὰν ἔλθῃ καὶ ἴδῃ ὁ ἀνὴρ μου, τί ἔχω εἰπεῖν; ἢ τί λαλήσω; Ἐνόησον πόσον κακὸν ἡ ἀμαρτία. Ὁ βασιλεὺς τὸν στρατιώτην φοβεῖται. Οὐ γὰρ ἐστὶ δούλος, εἰ μὴ ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν. Διάδημα περιεβέβλητο, καὶ ἐδεδοίκεν τὸ ὄνειδος. Οὐχὶ σὺ βασιλεὺς; οὐ ξίφους ἐξουσίαν ἔχεις; Ναί, ἀλλὰ καὶ χαλεπὸν ἀμάρτημα ἐποίησα. Ὡς ἀμαρτία δειλίας μήτηρ! Ὡς ἀτιμίας ἔλεγχος! Ὡς σιωπῆς ὑπόθεσις! Δέδοικα, τρέμω, ὅτι με κατήσχυνας· ἔνδον ἔχω τὸν ἔλεγχον. Ἐὰν ἔλθῃ ὁ ἀνὴρ μου, τί εἶπω; τί λαλήσω; Εὐρήσει με ἔγκυον, καὶ φονεύσει ἔνδον ἔχουσαν τὸν ἔλεγχον τῆς ἀμαρτίας. Βλέπεις τὸ ναυάγιον μεμελετημένον; ὅπως πόσον κακὸν ἡ ἀμαρτία; Τί οὖν ὁ βασιλεὺς; Ἀμαρτίαν ἐπὶ ἀμαρτίαν προστίθησι. Δεῖ γὰρ πλατῦναι τὸν λόγον τοῦ διηγήματος. Ἦλθεν Οὐρίας ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἀπὸ τοῦ πολέμου, καὶ εἰσηλθεν ὁ Οὐρίας πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ βασιλεὺς· Τί ἐστὶν, Οὐρία; πῶς ὁ πόλεμος; Λέγει· Καλῶς· νενικήκαμεν. Ἦκουσεν ὁ βασιλεὺς, ὅτι ὁ στρατιώτης ἐνίκησε, καὶ αὐτὸς ἠττήθη· ὁ στρατιώτης τὸν πόλεμον ὑπέταξε, καὶ ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῆς ἡδονῆς ἠττήθη· ὁ στρατιώτης τοῦ πολέμου περιεγένετο, αὐτὸς δὲ ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας κατεβέβλητο· ὁ στρατιώτης ἔλεγε τὴν νίκην, αὐτὸς δὲ ὑπὸ αἰσχύνης οὐδὲ τὴν ἠτταν εἰπεῖν ἐτόλμα. Νενικήκαμεν, φησὶ, καὶ περιεγενόμεθα. Ἐν ἀπορίᾳ ἦν ὁ βασιλεὺς, οὐκ ἤσθετο τῆς νίκης τοῦ πολέμου διὰ τὴν αἰσχύνην τῆς ἠττης, ἣς αὐτὸς ἠττήθη. Λέγει τῷ στρατιώτῃ· Ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου· λούσαι, καὶ ἀπόλαυσον τραπέζης, καὶ ἀπόλαυσον τῆς γυναικός σου. Διὰ τί; Ἴνα συσκιάσῃ τὸ ἔλκος, ἵνα ἐξ αὐτοῦ νομισθῇ τὸ παιδίον τίκτεσθαι. Ὁ δὲ ἀκοίμητος ὀφθαλμὸς οὐ συνεχώρησε τοῦτο γενέσθαι, φειδόμενος τοῦ τετραυματισμένου. Τί οὖν ὁ στρατιώτης φησὶ; Καὶ πῶς δύναμαι καταλιπεῖν σε, καὶ τρυφᾶν; Ἰσραὴλ ἐν τῷ

πολέμῳ, ὁ ἀρχιστράτηγος ἐν τῇ παρατάξει, ἡ κιβωτὸς τοῦ Κυρίου ἐν τῇ παρεμβολῇ· καὶ ἐγὼ ἀπελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ μέλλω τρυφᾶν; Ταῦτα ἔλεγεν ἀγνοῶν ὁ στρατιώτης. Ὅνειδος δὲ ἐγένετο τῷ βασιλεῖ, ὅτι ὁ μὲν στρατιώτης οὐδὲ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἠβουλήθη ἰδεῖν ἐλθὼν ἐκ τοῦ πολέμου, ὁ δὲ βασιλεὺς τοιαῦτα ἦν παρανομήσας, ὥστε ἀνάγκην ἐπιφέρειν τῷ ἰδίῳ στρατιῷ τῆ πρὸς τὸ θεάσασθαι τὴν ἰδίαν γυναῖκα, ἵνα δυνηθῇ τὸ ἴδιον τραῦμα καλύψαι. Ἀπῆλθεν ἐπὶ τὸν πόλεμον, καὶ ἐτέχθη τὸ παιδίον. Τί οὖν ποιεῖ; Ἐπειδὴ οὐκ ἐδύνατο συσκιάσαι τὸ ἔλκος, γράφει τῷ στρατηγῷ τοῦ πολέμου· Λαβὼν τὸν Οὐρίαν στήσον εἰς τὸ κραταῖον μέρος τοῦ πολέμου. Διὰ τί; Ὡστε αὐτὸν ἀναιρεθῆναι. Καὶ ἐγχειρίζει αὐτῷ τὴν ἐπιστολήν. Ὡ τῆς ἀσελγείας! εἰς ὅσῃν ὠμότητα τὸν πραότατον ἐκείνον ἢ ἀμαρτία προήγαγε! Τὴν μάχαιραν καθ' ἑαυτοῦ ἐβάσταζεν ὁ ἠδικοκλήμενος, καὶ ἐπὶ στολὴν ἔφερον αἵματος γέμουσαν, καὶ ἀπήει. Δεῖ γὰρ ἐπιτεμεῖν. Τί οὖν γίνεται; Ἐν τῷ πολέμῳ ἔπεσαν, ἐσφάγη. Ἴδου δύο ἀμαρτήματα, μοιχεία καὶ φόνος. Ὁ φόνος καρπὸς τῆς μοιχείας ἐγένετο.

ζ'. Ταῦτα δὲ λέγω διὰ τοὺς ἀμαρτωλοὺς καὶ πολλὰ ἔαυ τοῖς συνειδότας κακὰ, ἵνα ἀκούοντες μὴ ἀπογινώσκωσι τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας. Γέγραπται γάρ· Οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις. Τὰς γὰρ δύο ταύτας πρώτας ἐντολὰς παρ ἔβη. Ἐμοίχευσε, καὶ τότε ἐφόνευσε τὸν ἠδικοκλήμενον. Χα λεπὸν τὸ ἔλκος, μέγα τὸ τραῦμα. Ἐπεὶ οὖν ὁ Οὐρίας ἀπελθὼν εἰς τὸν πόλεμον ἐσφάγη, καὶ εὐθέως ἐσκίρτησεν 55.572 ἢ ἀμαρτία ἢ συνεσκιασμένη, τότε λοιπὸν ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν Νάθαν ὁ προφήτης. Ἀπηρτίσθη ἡ ἐπιθυμία, ἐπληρώθη ἡ παρανομία, ἀνήρητο ὁ ἠδικοκλήμενος. Ὁ προφήτης προφήτην ἐλέγχει. Διὰ τί; Καίτοι ὁ Δαυὶδ προφήτης ἦν· πῶς οὖν ἑαυτὸν οὐ θεραπεύει; Ὡσπερ οὖν οἱ ἰατροὶ, ὅτε νοσοῦσι, χρῆζουσιν ἐτέρων ἰατρῶν, καὶ ἡ ἀρρώστια τὴν τέχνην λυμαίνεται· οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα προφήτης ἐκείνος, προφήτης οὗτος. Ἄλλ' ἐκείνος οὐκ ἐν κλίνῃ κείμενος, ἀλλ' ἐν ἀμαρτίᾳ διαγιγνώμενος. Λέγουσιν αὐτῷ· Νάθαν ὁ προφήτης ἔξω. Λέγει· Εἰσέλθη. Εἰσέρχεται ὁ προφήτης. Ὁρᾷ αὐτὸν καθεζόμενον μετὰ λαμπηδόνοιο πολλῆς καὶ τύφου τοῦ βασιλικοῦ. Καὶ τί φησι; Δίκην ἔχω, βασιλεῦ. ἄκουσόν μου. Ὡ σοφίας ἰατροῦ! Εἰσῆλθε σιδήριον λαβὼν, ἵνα τέμῃ τὸ ἔλκος· ἀλλ' οὐ δείκνυσι τῷ νοσοῦντι, ἵνα μὴ στερηθῇ τῆς ἰατρείας· κρύπτει ἔνδον, οὐχ ὑπὸ τὸ ἱμάτιον. ἀλλ' ὑπὸ τὸ δρᾶμα τῆς διηγήσεως. Εὐθέως γὰρ εἰσελθὼν οὐκ εἶπεν αὐτῷ· Ὡ παράνομε, ὦ βέβηλε, ὦ μοιχέ, ὦ ἀνδροφόνε· οὐ γυμνοῖ τὸν ἔλεγχον, οὐδὲ χωρὶς προσωπεῖοι τὴν παρρησίαν· ἀλλὰ τὸν σίδηρον ἐγκεκρυμμένον φέρει καὶ λέγει· Δίκην ἔχω, βασιλεῦ, ἄκουσόν μου.

Τί οὖν ὁ βασιλεὺς; Εἶπε τὴν δίκην. Ὁ δὲ λέγει· Ἄνθρωπος τις ἦν πλούσιος· οὗτος εἶχε ποιμνία καὶ βουκόλια πολλά· ἄνθρωπος δὲ τις ἦν πένης. Δύο ἄνθρωποι, Οὐρίας καὶ Δαυὶδ. Μάνθανε τὰ προσωπεῖα ἐν τῇ ἀληθείᾳ. Ὁ μὲν πένης οὐκ εἶχεν εἰ μὴ μίαν ἀμνάδα (τὴν μοιχευθεῖσαν γυναῖκα λέγει), ἥτις ἀπὸ τῆς τραπέζης αὐτοῦ ἤσθιε, καὶ ἀπὸ τοῦ ποτηρίου αὐτοῦ ἔπινε, καὶ ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ ἐκάθευδεν. Ὁρᾷ τὴν πενίαν φιλοστοργίας ὑπόθεσιν ἔχουσαν; Ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν πλουτούντων πολὺς ὁ τύφος· ἐπὶ δὲ τῶν πενήτων ἡ γυνὴ ὑπηρετικὴ γίνεται καὶ διάκονος, καὶ τίκτει παιδίον, καὶ γίνεται αὐτὴ καὶ μήτηρ καὶ τροφός. Ἐπὶ δὲ τῶν πλουτούντων οὐχ οὕτως ἀλλὰ τίκτει παιδίον, καὶ δίδωσιν αὐτὸ ἔξω, καὶ τὴν φιλοστοργίαν διατέμνει ὁ τύφος. Τίκτει ἡ μήτηρ, καὶ οὐ γίνεται τροφός. Αἰσχύνεται γὰρ γενέσθαι τροφός ἢ γενομένη μήτηρ. Ὁ δὲ Χριστὸς οὐχ οὕτως. Ἐγέννησε γὰρ ἡμᾶς, καὶ αὐτὸς τροφεὺς ἡμῶν ἐγένετο. Διὰ τοῦτο καὶ ἀντὶ βρωμάτων τὴν ἰδίαν σάρκα ἡμᾶς ἔθρεψε, καὶ ἀντὶ πόματος τὸ ἴδιον αὐτοῦ αἷμα ἡμᾶς ἐπότισεν. Ἡ οὖν ἀμνάς ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ ἐκάθευδεν. Ἡξήθη ἡ τραγωδία τῆς διηγήσεως τῆς φιλοστοργίας. Ἦλθε τοίνυν ξένος ἄνθρωπος πρὸς τὸν πλούσιον ἐκείνον. Τίς ὁ ξένος;

Ἡ ἐπιθυμία. Ἵνα οὖν δείξῃ αὐτοῦ τὴν σεμνότητα, ξένον τῇ μεθόδῳ τὴν ἐπιθυμίαν ἐκάλεσεν. Οὐδέποτε γὰρ ἀλλότριον γάμον διώρυξεν. οὐδὲ ἀδίκοις ἐθεάσατο τοῖς ὀφθαλμοῖς· ἀλλὰ τρωθεὶς δὴ εἰς ἐκεῖ νην τὴν γυναῖκα τὴν σεμνότητα ἀπώλεσε, καὶ μικρὸν ῥαθυμήσας ἐξέπεσε τοῦ προσήκοντος ἦλθεν ὁ ξένος, ἡ ἐπιθυμία ἡ ἀκόλαστος, ἡ θηριώδης ἐκείνη ἦλθε πρὸς αὐτόν. Ξένος πρὸς τὸν πλούσιον ἐκείνον ἦλθε, καὶ οὐκ ἔλα βεν ἀπὸ τῶν ποιμνίων καὶ βουκολίων αὐτοῦ· ἀλλ' ἐπεμψε καὶ ἔλαβε τὴν ἀμνάδα ἐκείνην, τὴν ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ πένητος καθεύδουσαν, καὶ ἀπὸ τῆς τραπέζης αὐτοῦ ἐσθίουσαν. Τί οὖν; Ὁργίσθη ὁ βασιλεὺς.

Ἐνόμιζε γὰρ ἀλλοτρίαν δίκην δικάζειν. Ὁργίσθη ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸ δίκαιον ἐξεφώνησε μετὰ πολλῆς τῆς λαμπρότητος. Οὐ γὰρ ἦν φιλοστοργία ἢ λυμαιομένη τὸ δίκαιον. Ῥομφαία, φησὶν, ἀποθανεῖται, καὶ τὴν ἀμνάδα τετραπλάσιον ἀποτίσει. Ὑπὲρ τὸν νόμον κελεύει. Ὁ γὰρ νόμος κελεύει τὸν κλέπτοντα τετραπλασίονα ἀποδιδόναι· αὐτὸς δὲ ὑπερβέβηκε τὸν νόμον· κελεύει γὰρ καὶ αὐτὸν ἀναιρεθῆναι, καὶ ἐν τετραπλῶ ἀποτίσαι. Ἐξήνεγκε τὴν ψῆφον, καὶ τὴν καταδίκην ἀπήρτισε. Ῥίπτει οὖν τὸ προσωπεῖον ὁ προφήτης, καὶ λέγει· Σὺ εἶ, βασιλεῦ. Ὡς τομῆ, οὐ ξίφει τέ μινουσα τὴν αἴσθησιν τῆς ὀδύνης, ἀλλ' ἐν τῇ συντομίᾳ τοῦ ἐλέγχου! Ὅτε γὰρ ἔδει, ὑπεκρίνατο τὸ δρᾶμα· ὅτε δὲ χρεῖα ἦν τοῦ ἐλέγχου, εὐθέως ἔδωκε καὶ ἀπέτεμεν, οὐ πολλὴν ὀδύνην ἐργασάμενος· Σὺ εἶ, βασιλεῦ. Τί οὖν αὐτός; Ἡμάρτηκα τῷ Κυρίῳ. Ὁρᾷ καὶ ἐν τῇ νόσῳ τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς; Οὐκ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ὡς ἄθλιε καὶ ταλαίπωρε, οὔτε φανερώς ἐλέγξαι ἐβουλήθη. Τί οὖν λέγει ὁ βασιλεὺς; Ἡμάρτηκα τῷ Κυρίῳ· Τί δὲ ὁ προφῆτης; Καὶ Κύριος ἀφείλε τὸ ἀμάρτημά σου. Ὁξεῖα ἢ μετάνοια· ἀλλ' ὀξυτέρα ἢ συγχώρησις. Λέγε σὺ τὰς ἀνομίας σου, φησὶ, πρῶτος, ἵνα δικαιωθῆς. Διὰ πρᾶγματων ἡμαρτες, καὶ διὰ ῥημάτων μετανόει. Ζ'. Ταῦτα λέγω, ἵνα ἀκούσωσιν οἱ ἀμαρτωλοὶ καὶ οἱ ἐμπεπτωκότες ἀμαρτήμασι, καὶ μὴ ἀπογινώσκωσι τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας. Ἡμάρτηκα, φησὶ, τῷ Κυρίῳ. Καὶ Κύριος ἀφείλε τὸ ἀμάρτημά σου. Σὺ μὲν εἶπας· Ῥομφαία πεσεῖται ἐπ' αὐτόν· ἀλλὰ ἐγώ, Σὺ οὐκ ἀποθάνῃ. Εἶδες πῶς ἔλυσεν ὁ Θεὸς τὴν δίκην τοῦ προφήτου; Λέγε σὺ τὰς ἀνομίας σου πρῶτος, ἵνα δικαιωθῆς. Ἀλλ' ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἀναδράμωμεν. Ψαλμὸς τῷ Δαυΐδ, ὅτε εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν Νάθαν ὁ προφήτης.

Ἐνταῦθα δείκνυται αὐτοῦ ἡ εὐγνωμοσύνη καὶ συγχώρησις. Ἴδὲ οὖν, ἔμαθες πῶς ἐθεραπεύθη, καὶ ποῖον φάρμακον ἐδέξατο, ὅταν δὲ ὁ Θεὸς δικαιοῖ, τίς κατακρίνει; Οὐ γὰρ εἶπεν, ὅτι Ἐγὼ συγχωρῶ, ἀλλ', ὅτι Κύριος ἀφείλε τὸ ἀμάρτημά σου. Ἔτεμε τὸ ἔλκος, διωρθώσατο τὸ τραῦμα. Οὐ μὴ ἀποθάνῃ, φησὶ. Ταῦτα εἰπὼν ἀπῆλθε. Θέλω δὲ δεῖξαι λοιπὸν καὶ τὴν τούτου εὐγνωμοσύνην, καὶ τὴν τῆς διανοίας διόρθωσιν, ποῖαν ἔλαβε συγχώρησιν τοῦ ἀμαρτήματος, ποῖαν εὗρεν ἄφεσιν τοῦ πλημμελήματος. Καὶ γὰρ ὅτε ἦλθεν Οὐρίας ἀπὸ τῆς συμμαχίας, καὶ τὴν νίκην τοῦ πολέμου τῷ βασιλεῖ ἐμήνυσε, βουλόμενος ὁ βασιλεὺς τὸν ἄνδρα λαθεῖν τὸν ἡδικομένον, ὅτι ἐμοίχευσε εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, τοσαύτην ἔθετο σπουδὴν τοῦ κρύψαι τὴν ἀμαρτίαν, ὅτι καὶ φόνον συνέπλεξε τῇ μοιχείᾳ· καὶ μετὰ ταῦτα γέγονε φιλόσοφος ἀπὸ τῆς μετανοίας, ὁ ἀποκρύπτων πρότερον τὸ ἀμάρτημα τὸ ἑαυτοῦ εἰς μετάνοιαν ἦλθε· καὶ μετὰ τὴν συγχώρησιν τὴν ἀπὸ τῆς τοῦ Θεοῦ ἐπινεύσεως γενομένην, μετὰ τὸ ἐλθεῖν τὸν προφήτην, καὶ εἰπεῖν, ὅτι Κύριος ἀφείλε τὸ ἀμάρτημά σου, οὐ μὴ ἀποθάνῃ, οὐ μόνον οὐκ ἀποθάνῃ, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα πάσαις ταῖς γενεαῖς εὐδελον κατέστησε, καὶ ψαλμὸν ἔγραψεν, ἵνα καὶ οἱ μετὰ ταῦτα μάθωσι, πόσῃν τραγωδίᾳ ἔχει τὸ πάθος. Ἐπειδὴ γὰρ ἦλθεν ἡ μετάνοια, ἐκόμισε τὴν παρρησίαν. Ἐγὼ ἐσώθην, φησὶ· διὰ τί μὴ σώζονται καὶ ἄλλοι διὰ τοῦ ἐμοῦ διηγήματος; Ὁ Θεὸς μοι συνεχώρησε. Διὰ τοῦτο γράφω ταῦτα, ἵνα καὶ τὸ ἔλκος μάθωσι καὶ τὸ φάρμακον. Οὐ φοβοῦμαι τὴν αἰσχύνην, ἐπειδὴ ἐπιθυμῶ τῆς ἑμαυτοῦ σωτηρίας. Οὕτω καὶ Παῦλος ποιεῖ· τὰ ἀφεθέντα αὐτῷ ἀμαρτήματα στηλιτεύει, καὶ

λέγει· Χάριν ἔχω τῷ ἔνδυνα μώσαντί με Χριστῷ, ὅτι με πιστὸν ἠγήσατο· τὸν πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὕβριστήν, νῦν πιστὸν ἠγήσατο. Διὰ τοῦτο ἑμαυτὸν στηλιτεύω, ἵνα ἐάν τις ἢ βλάσφημος ἀφόρητος, ἴδῃ ὅτι ἔχει ἐλπίδα σωτηρίας.

Καὶ σὺ, ὦ Δαυῖδ, ἐπειδὴ ἐμοίχευσας καὶ φόνον ἐποίησας, καὶ συγχώρησιν παρὰ Θεοῦ ἔλαβες, διὰ τοῦτο στηλιτεύεις σαυτὸν; Ναὶ, φησὶν, ἵνα ἐάν τις ἢ μοιχὸς καὶ ἀνδροφόνος, μάθῃ πῶς δύναται σωτηρίας τυχεῖν. Διὰ τοῦτο ἀποτίθεται τὴν ἀμαρτίαν, καὶ τὴν μετάνοιαν ἐδέξατο. Τοῦτο οὖν μόνον ἐστὶ τὸ ζητούμενον, ὅτι εὐδελον πᾶσιν ἐποίησε, καὶ διωρθώθη. Ἦ καὶ ἄλλο τι; Ναὶ, καὶ ἄλλο· καὶ πῶς, ἐγὼ λέγω. Ὡσπερ γὰρ ἠκούσατε, ὅτι ἡ μετάνοια πολλὴν ἔχει τὴν συγχώρησιν, καὶ μεγάλην καὶ πολλὴν κομίζει ἡμῖν τὴν παρρησίαν· οὕτω κἀκεῖνο ὑμᾶς μαθεῖν ἀναγκαῖον, ὅτι καὶ ὁ πολλὰς ἀμαρτίας περιβεβλημένος, πολλὴν αἰσχύνην κέκτηται, καὶ οὐ μόνον ἀρκεῖται τῇ μετάνοιᾳ, ἀλλὰ δέδοικε καὶ τρέμει τὸ μηκέτι τοῖς αὐτοῖς περιπεσεῖν. Θέλω τοίνυν δεῖξαι, ὅτι οὐ μόνον γνωρίζει σοι ὁ ψαλμὸς τὸν ἀμαρτάνοντα, ἀλλὰ καὶ τὸν μετανοοῦντα. Καὶ τοῦτο ὑμῖν ἐρῶ, ἵνα μηδεὶς ἐαυτῷ μετὰ τὴν μετάνοιαν θαρρήσῃ, ἀλλὰ μᾶλλον ἀκρι βέστερον τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν ἐν τῷ λιμένι καταστήσῃ. Θέλω οὖν δεῖξαι αὐτὸν, ὅτι ἰάθη, καὶ βελτίων ἑαυτοῦ ἐγένετο, καὶ δυνατώτερος καὶ ἰσχυρότερος. Πῶς οὖν πάλιν μετὰ τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην περιέπεσεν ἐτέρῳ νοσήματι; Πάλιν πόλεμος, πάλιν ἀμαρτία, πάλιν μάχη, πάλιν παγκράτιον, πάλιν αὐτῷ ἐπῆλθεν ἡ ἐπιθυμία, πάλιν πόλεμος συγκεκρότηται, πόλεμος χαλεπὸς, καὶ στρατὸς 55.574 πεδα ἔστηκε.

Πηγὴ δὲ ἦν ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις. Καὶ πολέμου ὄντος σφοδροῦ, εἶδεν αὐτὴν ὁ Δαυῖδ, καὶ εἰς δίψαν κατηνέχθη χαλεπωτάτην· ἐπεθύμησε τοίνυν πιεῖν. Πάλιν ἐπιθυμία, ἀλλ' οὐ κεκωλυμένη· τότε μὲν σῶμα τος, νῦν δὲ ὕδατος. Ἐπεθύμησε πιεῖν, ἐφλέγετο ὑπὸ τῆς δίψης, καὶ λέγει· Διψῶ, ἀπόλλυμαι. Τινὲς οὖν τῶν βουλομένων αὐτὸν θεραπεῦσαι ἀπῆλθον, καὶ ἤνεγκαν αὐτῷ ὕδωρ εἰς τὸ αἷμα αὐτῶν, καὶ διὰ τῶν πολεμίων ἐκόμισαν τὸ ὕδωρ. Ὡς δὲ ἠνέχθη τὸ ὕδωρ, ἐνενόησεν ὁ βασιλεὺς, τί ἐποίησεν, ὅτι ἐν τῷ πολέμῳ ἐκείνῳ τὴν δίψαν αὐτοῦ οὐ κατέσχε. Καὶ τί ἐποίησε; Λαβὼν τὸ ὕδωρ οὐκ ἔπιεν, ἀλλ' ἔσπειρε τῷ Θεῷ. Οὐ γὰρ ὕδωρ ἐδόκει εἶναι, ἀλλ' αἷμα, οὐ τῇ φύσει προσέχων, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ. Ὁρᾷς οὖν πῶς παιδευθεὶς ὑπὸ τῆς προτέρας ἐπιθυμίας, ὥστε ῥον σωφρονέστερος ἐγένετο; Ὁ σωματῶν ἐπιθυμῶν, ὕδατος οὐκ ἐπιθυμεῖ· μᾶλλον δὲ ἐπεθύμει, ἐκράτει δέ. Οὐ γὰρ λέγω, ὅτι ἐκτὸς ἦν τῆς ἐπιθυμίας, ἀλλὰ τῇ φιλοσοφίᾳ περιεγένετο τῆς ἐπιθυμίας, καὶ οὐχ ἤψατο.

ἦ. Ταῦτα παραινῶ διὰ τοὺς πορνεύοντας. Ἠράσθης πόρνης; ἐπόρνευσας; θέλεις μετανοῆσαι; Μὴ προσθῆς τῇ ἀμαρτίᾳ ἀμαρτίαν, καὶ μὴ μοι εἴπῃς· Πῶς δύναμαι μὴ πορνεῦσαι; Ἐγὼ σοὶ λέγω πῶς δύνασαι. Ἡ ἐπιθυμία σε φλέγει; Ἄλλ' ἔχεις γυναῖκα· καὶ εἰ οὐκ ἔχεις, λάβε, ἵνα ἔχῃς μετὰ ἀσφαλείας ἡδονήν. Ἄλλ' οὐ δύναμαι κρατῆσαι. Ἀλλὰ ῥαθυμίας ταῦτά ἐστιν. Ὅταν γὰρ ἐνέγκω σοὶ ἄλλον μὴ ἔχοντα γυναῖκα, σωφρονοῦντα δὲ, ποῖαν ἔχεις σὺ ἀπολογίαν, ἢ ποῖαν συγγνώμην; Ἐκεῖνος ἐν τῷ πελάγει οὐχ ὑπομένει ναυάγιον, καὶ σὺ ἐν τῷ λιμένι ὑπομένεις τὴν πτῶσιν; Ἔχεις γυναῖκα, καὶ πορνεύεις, μᾶλλον δὲ μοιχεύεις; Καὶ πῶς περιγένωμαι τοῦ ἔλκου; φησὶν. Ἀπόλαυε τῆς γυναικός σου. Ἀπολάυσω τῆς γυναικός; Πάνυ. Ἐνόησον τί λέγει ὁ μακάριος Παῦλος· Διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἐκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα. Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή. Ἐὰν οὖν καλέσῃ σε πόρνη, ἐνόησον τὸ ῥῆμα κατὰ σεαυτὸν, καὶ εἰπέ, ὅτι Ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή· καὶ τὸ ῥῆμα γράφε ἐν τῇ καρδίᾳ σου, καὶ εἰπέ τῇ πόρνῃ· Τί με καλεῖς; οὐκ ἔστι τὸ σῶμα ἐμὸν, ἀλλὰ τῆς

γυναικός μου· οὐ τολμῶ οὖν τὸ ἀλλότριον προδοῦναι. Τὴν προῖκα αὐτῆς οὐ τολμῶ μειῶσαι, οὐδὲ τὰ πράγματα αὐτῆς τολμῶ δαπανῆσαι, καὶ τὸ σῶμα τολμῆσαι ἔχω μιᾶναι; Πῶς; Οὐ δύναμαι. Εἶπέ τῇ πόρνη· Τί με καλεῖς; οὐκ ἐγγίσεις αὐτῷ· τοῦτο γὰρ οὐκ ἔστιν ἐμὸν, ἀλλότριόν ἐστι. Μὴ γὰρ τῆς πόρνης ἐστὶ τὸ σῶμα; Ἐγὼ σῶμα πόρνης οὐ δέχομαι· τοῦτο τῆς γυναικός μου ἐστὶ. Φοβήθητι τὸν Χριστὸν, καὶ εἶπε, ὅτι τὸ σῶμα ἡμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν. Ἀκουέτωσαν τοῦτο καὶ αἱ γυναῖκες, καὶ ἐννοεῖτωσαν, ποῦ αὐτὰς ἐκάλεσεν ὁ Χριστὸς, ὅτι πάντως ἐν ἀγιασμῷ, καὶ λεγέτωσαν, ὅτι Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ. Ἐννόησον τὴν Παύλου σοφίαν τί λέγει.

Ἐπειδὴ πολλοὶ ἐγκρατεύονται, καὶ ἔχουσι σεμνάς καὶ σώφρονας γυναῖκας, καὶ παρὰ τὸ δοκοῦν ἐγκρατεύονται, καὶ γίνε ται ἡ τούτων φιλοσοφία μοιχείας ὑπόθεσις, διὰ τοῦτο λέγει· Ἐκαστος ἀπολαυέτω τῆς ἰδίας γυναικός. Καὶ οὐκ αἰσχύνεται, ἀλλ' εἰσέρχεται, καὶ καθέζεται εἰς τὴν εὐνήν νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ κατέχει τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ οὕτω συνάπτει, καὶ κράζει καὶ βοᾷ· Μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μὴ τι ἂν ἐκ συμφώνου. Ἐγκρατεύη, καὶ οὐ θέλεις καθευδῆσαι μετὰ τοῦ ἀνδρός σου, ἐκεῖνος δὲ οὐκ ἀπολαύει σου; Ἀπέρχεται καὶ ἀμαρτάνει, καὶ λοιπὸν ἡ ἀμαρτία ἐκείνου τῇ σῆ ἐγκρατεῖα λογίζεται. Βέλτιον μετὰ σοῦ αὐτὸν καθεύδειν, ἢ μετὰ τῆς πόρνης. Ἡ ἀπόλαυσίς σου οὐ κεκώλυται· ἡ δὲ ἐκείνης κεκώλυται.

Μετὰ σοῦ ἐὰν καθευδῆσαι, οὐκ ἔστιν ἔγκλημα· μετ' ἐκείνης ἐὰν καθευδῆσαι, ἀπώλεσάς σου τὰ μέλη. Καθέζεται οὖν σχεδὸν εἰς τὴν εὐνήν τοῦ ἀνδρός καὶ τῆς γυναικός, καὶ κράζει· Μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μὴ τι ἂν ἐκ συμφώνου. Διὰ τοῦτο ἔλαβες 55.575 ἄνδρα, διὰ τοῦτο καὶ σὺ ἔλαβες γυναῖκα, ἵνα σωφρονητε. Θέλεις ἐγκρατεῦσθαι; Πείσον καὶ τὸν ἄνδρα σου, ἵνα δύο ὡς στεφάνοι, σωφροσύνη καὶ ὁμόνοια· ἵνα μὴ ᾗ σωφροσύνη καὶ μάχη, ἵνα μὴ ᾗ εἰρήνη καὶ πόλεμος. Ὅταν γὰρ σὺ ἐγκρατεύη, ἐκεῖνος δὲ ὑπὸ ἐπιθυμίας φλέγεται, λέγει δὲ ὁ Παῦλος, Μὴ πορνείας, εὐθέως θορυβεῖται, κυματοῦται. Μὴ ἀποστερῆτε ἀλλήλους, εἰ μὴ τι ἂν ἐκ συμφώνου. Καὶ γὰρ ὅπου εἰρήνη, ἐκεῖ πάντα τὰ ἀγαθὰ· ὅπου εἰρήνη, καὶ σωφροσύνη λάμπει· ὅπου ὁμόνοια, καὶ ἐγκράτεια στεφανοῦται· ὅπου δὲ πόλεμος, καὶ ἡ σωφροσύνη ὑποτέμνεται. Μὴ οὖν ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μὴ τι ἂν ἐκ συμφώνου. Καὶ γὰρ πάντα νυμφαγωγὸν νικᾷ Παῦλος, ὁ νυμφαγωγὸς τῆς οἰκουμένης. Διὰ τοῦτο οὐκ αἰσχύνεται λέγων· Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος. Καὶ γὰρ ὁ Δεσπότης αὐτοῦ εἰς γάμον παρεγένετο, τῇ ἑαυτοῦ παρουσίᾳ τὸν γάμον τιμῶν, καὶ δῶρα προσήνεγκε.

Τὸ γὰρ ὕδωρ εἰς οἶνον μετέβαλε. Δράμε οὖν ὅσον βούλει· ὅταν δὲ ἀτονήσης, λάβε φάρμακον τὴν συνουσίαν, ἵνα μὴ πειράσῃ ὑμᾶς ὁ Σατανᾶς. Ἐκαστος οὖν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω. Τρία γάρ ἐστι ταῦτα· παρθενία, γάμος, πορνεία. Ὁ γάμος μέσος, ἡ πορνεία κάτω, ἡ παρθενία ἄνω. Παρθενία στεφάνον ἔχει, ὁ γάμος ἔπαινον σύμμετρον, πορνεία κόλασιν καὶ τιμωρίαν. Βλέπε οὖν πῶς ἐγκρατεύη, εἰ δύνασαι τὴν ἀσθένειαν τοῦ σώματος ἐνέγκαι, καὶ μὴ θέλε ὑπὲρ τὸ μέτρον ἀναβῆναι, ἵνα μὴ ὑπὲρ τὸ μέτρον καταβῆς.

Ὡσπερ οὖν ὁ μέλλων κολυμβᾶν, εἰς τοσοῦτον εἰσέρχεται, ὅταν δύναται ἐξελεθῆν· ὅταν δὲ εἰσέρχεται, ἐννοεῖ πόσον ὀφείλει ἐξελεθῆν· οὕτω καὶ σὺ τοσοῦτον σωφρόνησον, ὅσον δύνη ὑπομεῖναι, ἵνα μὴ παρὰ τὸ μέτρον καταβῆς. Καὶ ὑπὲρ τούτων ἀπάντων εὐχαριστήσωμεν τῷ Χριστῷ, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.